

USAID
აშშის სამსახური

PH international
ADVANCING SOCIETIES. CONNECTING PEOPLE

dtc
Empowering
People for
Change

№ 3
2016

საინფორმაციო ბიულეტენი სამოქალაქო განათლების პროგრამის „მომავლის თაობა“ ფარგლებში ფორუმისათვის

გამოიცემა სამოქალაქო განათლების პროგრამის „მომავლის თაობა“ ფარგლებში

ძვირფასო პედაგოგებო, ფორუმის წევრებო!

სამოქალაქო განათლების პედაგოგთა ფორუმი საინფორმაციო ბიულეტენის მორიგ ნომერს გთავაზობთ, რომელიც სამოქალაქო განათლების ხელშემწყობი პროგრამის „მომავლის თაობა“ მუშაობის ბოლო ნახევარი წლის შედეგებს ასახავს.

ბიულეტენი გამოიცემა სამოქალაქო განათლების პედაგოგთა ფორუმის მიერ სამოქალაქო განათლების პროგრამის „მომავლის თაობა“ ფარგლებში. პროგრამას ახორციელებს ორგანიზაცია PH International ამერიკის შეერთებული შტატების საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს (USAID) ფინანსური მხარდაჭერით. პროგრამას მხარს უჭერს საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტრო.

ნომერშია:

ტრადიციული ინტერვიუ პროგრამის „მომავლის თაობა“ დირექტორთან
მარინა უშვერიძესთან

გვ. 2

სამოქალაქო განათლების პედაგოგთა ფორუმის აღმასრულებელი დირექტორის მაკა ბიბილეიშვილის ინფორმაცია

გვ. 4

სამცხე-ჯავახეთის რეგიონული კოორდინატორის ნინო ნადირაძის მონათხოვიბი
გვ. 6

სსიპ წყალტუბოს მუნიციპალიტეტის სოფელ ბანოჯის საჯარო სკოლის სამოქალაქო განათლების პედაგოგის შორენა მელაძის წერილი რუბრიკაში „გვწერებ პედაგოგები“
გვ. 8

„ნომრის სტუმარია“ შეფასებისა და გამოცდების ეროვნული ცენტრის სამოქალაქო განათლების ჯგუფის ხელმძღვანელი ირმა ხომერიკი
გვ. 9

პროფესიული კონკურსი სამოქალაქო განათლების პედაგოგებისთვის
გვ. 11

სამოქალაქო განათლების პროგრამაში „მომავლის თაობა“ მეორე აკადემიური წლის პირველი ნახევრის მინიშვნელოვან პროგრამულ ღონისძიებებსა და აქტივობებზე ჩვენს ტრადიციულ ინტერვიუში პროგრამის დირექტორი მარინა უშვერიძე გვესაუბრება;

სამოქალაქო განათლების პედაგოგთა ფორუმი პროგრამაში „მომავლის თაობა“ აქტიურად მონაწილეობს სამოქალაქო განათლების პედაგოგებისათვის პროფესიული ზრდის ხელშემწყობი მომსახურების მიწოდებასა და სახელმწიფო და არასახელმწიფო ორგანიზაციებთან თანამშრომლობის საკითხებში. ამ მიზნით განვითარები საქმიანობის შესახებ ვრცლად ფორუმის აღმასრულებელი დირექტორის ქალბატონ მაკა ბიბილეიშვილის ინფორმაციაში შეიტყობთ;

სამცხე-ჯავახეთის რეგიონული კოორდინატორი ქალბატონი ნინო ნადირაძე სამოქალაქო განათლების რიგითი პედაგოგობიდან რეგიონულ კოორდინატორობამდე განვლილი საკუთარი პროფესიული ზრდისა და წარმატებების შესახებ გიამბობთ;

რუბრიკაში „გვწერებ პედაგოგები“ პროგრამის მონაწილე სამოქალაქო განათლების მასწავლებლები თავიანთ მოსაზრებებს, გამოცდილებასა და საჭიროებებს გვიზიარებენ. ამჯერად მასში სსიპ წყალტუბოს მუნიციპალიტეტის სოფელ ბანოჯის საჯარო სკოლის პედაგოგის ქალბატონ შორენა მელაძის წერილია წარმოდგენილი;

რუბრიკაში „ნომრის სტუმარი“ შეფასებისა და გამოცდების ეროვნული ცენტრის სამოქალაქო განათლების ჯგუფის ხელმძღვანელი ქალბატონი ირმა ხომერიკი ცენტრის მიერ სამოქალაქო განათლების მიმართულებით განხორციელებული საქმიანობის შესახებ საუბრობს;

დაბოლოს, ჩვენი „ოსკარი“! – სამოქალაქო განათლების წლის საუკეთესო პედაგოგების დასახელება სხვადასხვა ნომინაციაში – ყველაზე საზიმო და ემოციური მოვლენა პროგრამაში, რომელსაც პედაგოგები ყოველ წელს მოუთმენლად ელიან.

ტრადიციული ინფერვი

ვაგრძელებთ ტრადიციულ რუბრიკას, ინტერვიუს სამოქალაქო განათლების პროგრამის „მომავლის თაობა“ დირექტორთან ქალბატონ მარინა უშვერიძესთან, რომელიც მიმდინარე სასწავლო წლის პირველი ნახევრის პროგრამულ სიახლეებსა და მოვლენებზე გვიამბობს:

მოგესალმებით, ქალბატონო მარინა, სანამ პროგრამის „მომავლის თაობა“ კონკრეტულ საკითხებს შევეხებოდეთ, გვითხარით თუ შეიძლება, ზოგადად, რით იყო აღსანიშნავი მიმდინარე ნახევარი წელი პროგრამის მუშაობაში, ანუ რა მოხდა მნიშვნელოვანი ჩვენი ბოლო ინტერვიუს შემდეგ?

მივესალმები პედაგოგთა საინფორმაციო ბიულეტენის ყველა მკითხველს. გასული სემესტრი სკოლებში პროგრამის საქმიანობის კუთხით ძალიან დატვირთული გახლდათ, მიმდინარეობდა აქტიური მუშაობა როგორც სასწავლო რესურსებისა და პედაგოგთა ტრენინგის, ასევე ნასწავლის პრაქტიკაში გამოყენების ხელშეწყობის მიმართულებით. პროგრამის „მომავლის თაობა“ პარტნიორ სკოლებს, მათ შორის, სომხური და აზერბაიჯანული სექტორის სკოლებსაც უკვე ხელთ აქვთ დამხმარე სახელმძღვანელოები და რესურსები, რაც მათ გაკვეთილების სწორად დაგეგმვასა და ინტერაქტიულად ჩატარებაში ეხმარება. პედაგოგთა უმრავლესობამ გასულ აკადემიურ წელს მონაწილეობა მიიღო ტრენინგში „დემოკრატიული მოქალაქეობის სწავლება“, მაგრამ წელს პროგრამის ფარგლებში ტარდება ტრენინგები იმ პედაგოგებისათვის, რომლებიც საგანს შარშან არ ასწავლიდნენ და, შესაბამისად, ტრენინგის გავლის შესაძლებლობა აქამდე არ ჰქონდათ. პედაგოგების ხელშეწყობით მოსწავლეები საქართველოს ყველა რეგიონში აქტიურად მონაწილეობენ მათი სკოლისა და საზოგადოებისათვის მნიშვნელოვანი პრობლემების მოგვარებაში. ამ საკითხით მედია საშუალებებიც დაინტერესდნენ. მაგალითად, საქართველოს საზოგადოებრივი მაუწყებლის გადაცემაში „რეალური სივრცე“ მოსწავლეთა სხვადასხვა ინიციატივა გაშუქდა. მათ შორის, მოსწავლეების აქცია აჭარაში მცირე, საოჯახო ტიპის, სახლის აღსაზრდელების დასახმარებლად. მოსწავლეები დაუმეგობრდნენ ამ სახლის აღსაზრდელებს, უმცროს მეგობრებს გაკვეთილების მომზადებასა თუ შემეცნებით-გასართობი ღონისძიებების მოწყობაში ეხმარებოდნენ. შემდეგ კი პარტნიორებთან ერთად ორგანიზება გაუწიეს საქველმოქმედო კონცერტს, რომელზეც მცირე საოჯახო ტიპის სახლის შენობის რეაბილიტაციისათვის გარკვეული თანხა შეაგროვეს. კონცერტის მსვლელობისას ადგილობრივი ხელი-სუფლების წარმომადგენლები ამ სახლს დახმარებას შემდგომშიც დაპირდნენ.

ლენტეხის მუნიციპალიტეტის სოფელ ხოფურის სკოლის მოსწავლეებმა კი გადაწყვიტეს სოფელში არსებული მინერალური წყლის პოპულარიზაციაზე ეზრუნათ.

მათ შეისწავლეს წყლის სარგებლიანობის საკითხი და ადგილობრივ ხელისუფლებას მხარდაჭერა სთხოვეს წყაროს ირგვლივ არსებული ინფრასტრუქტურის მოწესრიგებასა და იქვე საინფორმაციო ბანერის განთავსებაში. ეს ინიციატივა, სხვა საინტერესო ინიციატივებთან ერთად, ასევე გაშუქდა გადაცემაში „რეალური სივრცე“.

სწორედ ასეთ კონკრეტულ საქმიანობაში მონაწილეობა მოსწავლეებს შესაძლებლობას აძლევს, თავად გამოსცადონ, თუ რას ნიშნავს სამოქალაქო მონაწილეობა. სამოქალაქო განათლების სწავლების მთავარი მიზანიც ხომ სწორედ ისეთი მომავალი თაობის აღზრდაა, რომელიც ქვეყანაში მიმდინარე პროცესებში აქტიურად იქნება ჩართული; დაიცავს საკუთარ და თანამოქალაქეების უფლებებსა და ინტერესებს; ითანამშრომლებს გადაწყვეტილების მიმღებ პირებთან ქვეყანაში არსებული პრობლემების მოსაგვარებლად.

გასული სემესტრის მანძილზე სამოქალაქო განათლების პედაგოგებს პროფესიული განვითარების სხვადასხვა ღონისძიებებში მონაწილეობის შესაძლებლობაც ჰქონდათ. ამ ღონისძიებების დიდი ნაწილი ჩვენი პროგრამის ფარგლებში, სამოქალაქო განათლების პედაგოგთა ფორუმის მეშვეობით ხორციელდება. ძალიან კარგად დაინერგა სამოდელო გაკვეთილების პრაქტიკა და პროფესიული გაზიარების ჯგუფები. პედაგოგებს საშუალება ეძლევათ ერთმანეთს გამოცდილება გაუზიარონ, კოლეგებისგან მიიღონ რჩევები და ინოვაციები დანერგონ სასწავლო პროცესში.

ამასთანავე, ხელს ვუწყობთ სამოქალაქო განათლების პედაგოგთა ფორუმს, ჩამოყალიბდეს დამოუკიდებელ და მდგრად პროფესიულ ორგანიზაციად, რომელიც პედაგოგების ინტერესებს ეფექტიანად უპასუხებს.

წინა ინტერვიუში თქვენ საუბრობდით სამოქალაქო განათლების ახალი დამხმარე სახელმძღვანელოების შესახებ, რომელიც იმ პერიოდში მუშავდებოდა და სასწავლო წლის დასაწყისში უნდა შესულიყო ბენეფიციარ სკოლებში. როგორ დამთავრდა ეს პროცესი? მოსწავლეებმა მიიღეს ახალი წიგნები?

დიახ, სკოლებმა მიიღეს დამხმარე სახელმძღვანელოები, რომლებსაც წარმატებით იყენებენ. ეს წიგნები პროექტულ სწავლებაზე, ანუ გამოცდილებით (ქმედებით) სწავლებაზე დაფუძნებული. მაგალითად, როდესაც საუბარია სოფელში თუ ქალაქში არსებულ პრობლემებზე და მოქალაქის როლზე ამ პრობლემების გადაჭრაში, მოსწავლეებს იქვე ეძლევათ დავალება, რომ გამოავლინონ მათ ირგვლივ არსებული პრობლემები (მაგ, მოსახლეობის გამოკითხვის გზით), ამოარჩიონ ამ პრობლემებიდან ისტები, რომელთა გადაჭრაში მათ (ანუ მოსწავლეებს) ხელეწიფებათ მონაწილეობა, მოიძიონ პარტნიორები ამ პრობლემების გადასჭრელად და მიმართონ შესაბამის სტრუქტურებს (მაგ, ადგილობრივ თვითმმართველობას, მედიას თუ სხვა ორგანიზაციებს). ასეთი პროექტები შეიძლება იყოს მცირე, საშუალო ან დიდი მასშტაბის, მაგრამ მასშტაბზე მეტად აქ მნიშვნელოვანია, რომ მოსწავლეებმა თავად გამოსცდონ, რას ნიშნავს სამოქალაქო მონაწილეობა და დარწმუნდნენ, რომ კარგ მოქალაქეს შეუძლია ბევრი რამ შეცვალოს მის ირგვლივ.

კიდევ რა დამატებითი რესურსები გაჩნდა პროგრამაში? რა სიახლეებია ამ მხრივ?

ჩატარდა სოციალური მედიის ტრენინგები პედაგოგებისათვის. პედაგოგებმა ისწავლეს ბლოგების შექმნა პროფესიული ინფორმაციის გაზიარების მიზნით. ამ გზით უკვე ბევრი პედაგოგი შეძლებს (მიუხედავად ადგილმდებარეობისა და მანძილისა) კოლეგებს გაუზიაროს მიღწევები და თავადაც მოიპოვოს ინფორმაცია საქართველოს სხვადასხვა რეგიონში კოლეგებისა თუ მოსწავლეების მიერ სამოქალაქო განათლების მიმართულებით განხორციელებული ინიციატივების შესახებ.

სოციალური მედიის ტრენინგები მოსწავლეებისთვისაც ჩატარდა. ბევრმა მათგანმა შექმნა ბლოგი ახალგაზრდებისა და საზოგადოებისათვის აქტუალურ თემებზე.

მიმდინარე აკადემიური წლის მეორე სემესტრიდან გამოცხადება ტექნიკის კონკურსი პედაგოგებისა და სკოლებისათვის. ასევე ვიწყებთ მზადებას სამოქალაქო განათლების ეროვნული კონფერენცია გამოფენისათვის, რომელიც ტრადიციულად წელსაც მასშტაბური იქნება. მასწავლებლები წარმოადგენენ მოხსენებებს წარმატებული პედაგოგიური მიდგომების შესახებ. კონფერენციაზე დაჯილდოვდებიან წლის საუკეთესო პედაგოგები რეგიონების მიხედვით. წლის საუკეთესო პედაგოგის ჯილდოს ნომინანტების გამოვლენა მაღლ დაიწყება. დაინტერესებულმა პედაგოგებმა უნდა შეავსონ სააპლიკაციო ფორმები, სადაც გასული კალენდარული წლის მანძილზე მათ მიერ განხორციელებული საქმიანობა იქნება ასახული.

მცირე გრანტების პროგრამაზეც ვისუბროთ თუ შეიძლება, რა ეტაპზეა ახლა ეს პროცესი?

პროგრამის ფარგლებში გაცემული მცირე გრანტების მეშვეობით ხელი ეწყობა პედაგოგებისა თუ მოსწავლეების შემოქმედებით ინიციატივებს, რომლებიც მათ ირგვლივ არსებული პრობლემების მოგვარებაზეა ორიენტირებული. მიმდინარე აკადემიური წლის პირველი სემესტრის მანძილზე უკვე დაფინანსდა 40 მცირე საგრანტო პროექტი, მეორე სემესტრში კიდევ 20 პროექტის დაფინანსებას ვგეგმავთ. დაფინანსებული პროექტები მოიცავს პედაგოგთა ხელშეწყობითა და მოსწავლეთა მონაწილეობით სკოლის ბიბლიოთეკის განახლებას, სოფელში არსებული პარკის აღდგენას, ახალგაზრდებში ჯანსაღი ცხოვრების წესის პოპულარიზაციას, სოფელში ნაგვის გატანის პრობლემის გადაჭრას, დასუფთავებაზე და გარემოს დაცვაზე ორიენტირებულ ინიციატივებს, საზოგადოებაში არსებული პრობლემების კვლევას და მათ გადაჭრაზე მუშაობას, სკოლის ირგვლივ ტერიტორიაზე საგზაო ნიშნების დამონტაჟებას ქვეითთა უსაფრთხოებისთვის, მოსწავლეთა ცნობიერების ამაღლებას ნაადრევი ქორწინების უარყოფითი შედეგების შესახებ, მოსწავლეთა მიერ რეგიონის ტურისტული ძეგლების პოპულარიზაციას და ა.შ.

რესურსცენტრებთან თანამშრომლობის შესახებ რას გვეტყვით? როგორც ვიცით, ბოლოპერიოდში საინფორმაციო შეხვედრები შედგა მათ ხელმძღვანელებთან...

2015 წლის დეკემბერში საგანმანათლებლო რესურსცენტრების წარმომადგენლებისთვის პროგრამის ფარგლებში სამოქალაქო განათლების შესახებ სემინარები ჩატარდა. შეხვედრების მიზანი რესურსცენტრების წარმომადგენლებისთვის სამოქალაქო განათლების არსისა და რაობის შესახებ, ასევე სკოლებში ამ კუთხით მიმდინარე საქმიანობაზე დეტალური ინფორმაციის მიწოდება გახლდათ. სამოქალაქო განათლების სწავლების ხარისხის გაუმჯობესებისათვის რესურსცენტრების მხარდაჭერა ძალიან მნიშვნელოვანია, რათა სკოლებმა ამ მხრივ არსებული შესაძლებლობების მაქსიმალურად ეფექტურად გამოყენება შეძლობ. ამ შეხვედრებმა კიდევ ერთხელ დაგვარწმუნა, რომ ერთობლივი ძალისხმევით და კოორდინირებული მუშაობით სკოლებში მიღწეული შედეგი ღირებული იქნება. რესურსცენტრების წარმომადგენლებმა მაქსიმალური მხარდაჭერა აღუთქვეს პროგრამას და სკოლებს სამოქალაქო განათლების განვითარებისთვის დაგეგმილი საქმიანობის ხელშეწყობის კუთხით.

საუბრის დასასრულს მინდა, ყველა პედაგოგს მივულოცო ახალი 2016 წელი და სასიამოვნო სიახლეებითა და პროფესიული წარმატებებით აღსავს წელიწადი ვუსურვო.

სამოქალაქო განათლების პედაგოგთა ფორუმის აღმასრულებელი დირექტორის მაპა ბიბილეიშვილის ინფორმაცია პედაგოგთა ფორუმის მიმდინარე საქმიანობის შესახებ:

სამოქალაქო განათლების პედაგოგთა ფორუმმა პროგრამის „მომავლის თაობა“ მეორე წელი საქმიანობის დაგეგმვითა და ფუნქციების გადანაწილებით დაიწყო. ზაფხული ამ სამუშაოსთვის ხელსაყრელი და ნაყოფიერი პერიოდი გახლდათ.

სექტემბერში რეგიონული კოორდინატორების შეხვედრა ჩატარდა, პროგრამის ფარგლებში მათი ფუნქციები და საქმიანობები განისაზღვრა - მიმდინარე აქტივობებს რეგიონებში სწორედ ისინი წარმართავენ.

სამოქალაქო განათლების პედაგოგთა ფორუმი პედაგოგებისთვის სხვადასხვა სერვისების მიწოდებას კვლავაც განაგრძობს, მათ შორისაა: მრგვალი მაგიდა, სამოდელო გაკვეთილები, პროფესიული გაზიარების ჯგუფები, პერიოდული საინფორმაციო ბიულეტენი და წლიური ეროვნული კონფერენცია.

მრგვალი მაგიდები

მრგვალი მაგიდები ქვეყნის თერთმეტივე რეგიონში გაიმართა. მათი თემატიკა პედაგოგთა საჭიროებიდან გამომდინარე განისაზღვრა - კერძოდ, ეროვნულ სასწავლო გეგმაში სამოქალაქო განათლების მიმართულებით მოსალოდნელი ცვლილებები და პედაგოგთა პროფესიული განვითარების სქემის დეტალების განხილვა. მიუხედავად იმისა, რომ პედაგოგებს სქემაში ჩართულობასათან დაკავშირებით ინფორმაციის მიღების შესაძლებლობა არაერთხელ ჰქონდათ, აღნიშნული შეხვედრები მაინც საჭირო და მნიშვნელოვანი აღმოჩნდა. შეხვედრებს ფასილიტირებას მასწავლებლის სახლის წარმომადგენელი ბატონი პეტრებებილუა უწევდა. მრგვალ მაგიდებს პროგრამაში ჩართული პარტნიორი სკოლების 251 მასწავლებელი დაესწრო.

პროფესიული გაზიარების ბაზის შეხვედრები

მიმდინარე წლის 28, 29 ნოემბერსა და 5, 6 და 12 დეკემბერს საქართველოს თერთმეტივე რეგიონში სამოქალაქო განათლების პედაგოგთა ფორუმის ორგანიზებით, პროგრამის „მომავლის თაობა“ ფარგლებში პროფესიული გაზიარების ჯგუფის შეხვედრები ჩატარდა. შეხვედრებზე გაკვეთილის დაგეგმვისა და მოსწავლეთა ჩართულობის ხელისშემსლელი ფაქტორები და მათი მოწესრიგების გზები განიხილეს. პროფესიული გაზიარების ჯგუფის შეხვედრებს პროგრამის პარტნიორი სკოლების სამოქალაქო განათლების პედაგოგები ესწრებოდნენ, ფასილიტაციას კი პროცესს ფორუმის რეგიონული კოორდინატორები უწევდნენ.

სამოდელო გაკვეთილები

როგორც დაგეგმილი იყო, პროგრამის ფარგლებში, მიმდინარე წლის ბოლომდე საქართველოს რეგიონებში 11 სამოდელო გაკვეთილი ჩატარდა. თემაზე „დისკრიმინაცია და თანასწორობა: ყველა განსხვავებული - ყველა თანასწორია“ იმსჯელეს პედაგოგებმა: თამარ კურტანიძემ (გურია); მაგდანა ფურცელაძემ (ქვემო ქართლი); ეკა კობიაშვილმა (კახეთი) და მარინა კახიშვილმა (მცხეთა-მთიანეთი); „რა სჭირდება მოქალაქეს საზოგადოებისგან და საზოგადოებას - მოქალაქეებისგან“ - იყო ინგა მოსიძის (აჭარა); ლალი კოპალიანის (რაჭა-ლეჩხეუმ-ქვემო სვანეთი) და შორენა მელაძის (იმერეთი) სამოდელო გაკვეთილის თემა; შიდა ქართლში „დემოკრატია და მისი ბარომეტრი“ გახდა პედაგოგ ლელა ბუხრაძის გაკვეთილის საგანი; თბილისის სამოდელო გაკვეთილი კი „ბულინგის“ თემას დაეთმო, რომელსაც ნინო ბერიკაშვილი უძღვებოდა; სამეგრელო-ზემო სვანეთში „ადგილობრივი თვითმმართველობის“ თემა განიხილეს პედაგოგ ნანი ღვამბერიასთან ერთად და ბოლოს სამცხე-ჯავახეთში ნანა მაღრაძის გაკვეთილი დაეთმო თემას - „როგორ გავხდე აქტიური მოქალაქე?“

სულ სამოდელო გაკვეთილებს პროგრამის „მომავლის თაობა“ პარტნიორი სკოლებიდან სამოქალაქო განათლების 205 პედაგოგი დაესწრო, რომელთაც ერთმანეთს საკუთარი პედაგოგიური პრაქტიკა გაუზიარეს. გაკვეთილები მათ პროგრამის ფარგლებში შექმნილი დამხმარე სახელმძღვანელოების გამოყენებით ჩატარეს.

სამინისტროსთან თანამშრომლობა

2016 წლის ეროვნულ სასწავლო გეგმაში სამოქალაქო განათლების მიმართულებით მნიშვნელოვანი ცვლილებების შეტანაა მოსალოდნელი. ცვლილებები განსაკუთრებით დაწყებით საფეხურს ეხება. პროცესებში ფორუმის ჩართულობა აუცილებელია, რათა ახალი ეროვნული სასწავლო გეგმის ეს ნაწილი სწორად შემუშავდეს და პროგრამის თემატიკის განსაზღვრისას სამოქალაქო განათლების ექსპერტების, პედაგოგებისა და საზოგადოების რეკომენდაციები გაითვალისწინონ. მნიშვნელოვანია ასევე საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს მიერ სამოქალაქო განათლების სწავლების ხარისხის ამაღლების სტრატეგიის გათვალისწინებაც, რომელიც „სამოქალაქო განათლებისა და პედაგოგთა გადამზადების პროგრამის“ ფარგლებში 2013 წელს შემუშავდა.

ფორუმი სხვა ორგანიზაციის წარმომადგენლებთან ერთად მონაწილეობს პროგრამის „მომავლის თაობა“ მრჩეველთა კომიტეტში, სადაც სკოლებში სამოქალაქო განათლების სწავლა-სწავლების გაუმჯობესების მიზნით დაგეგმილი საქმიანობა განიხილება.

თანამშრომლობა პონსულტაციისა და ტრანსიგრის ცენტრითან CTC

სამოქალაქო განათლების პედაგოგთა ფორუმის ყოველწლიური ეროვნული კონფერენცია სამოქალაქო განათლების სფეროში ჩართული ადამიანებისთვის მთავარი ღონისძიებაა, რომელიც ასობით მასწავლებელს, მთავრობის წარმომადგენლებს, ღონისძიებასა და ექსპერტებს უყრის თავს. კონფერენციის ორგანიზაციულ საკითხებში ფორუმის ჩართულობა განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია, რამდენადც პროგრამის მეორე წლიდან ეს ფუნქცია სწორედ ფორუმს დაეკისრება, რაც მისი ინსტიტუციური განვითარებისთვის სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვანია. წელს პირველად კონფერენციაზე მომხსენებლებად კონკურსის გზით შერჩეული პედაგოგებიც წარსდგებიან.

სამოქალაქო განათლების პედაგოგთა ფორუმი ინსტიტუციური განვითარების ახალ ეტაპზე გადავიდა. „მომავლის თაობის“ გარდა იგი სამოქალაქო განათლების მიმართულებით მომუშავე სხვა ორგანიზაციებთანაც თანამშრომლობს. ფორუმის წევრებს მათ მიერ მომზადებულ ტრენინგებში მონაწილეობის შესაძლებლობა აქვთ. ამ ფორმატში 2015 წლის ოქტომბერ-დეკემბერში საქართველოს 11 რეგიონში შემდეგი ტრენინგები ჩატარდა:

- სსიპ „ნატოსა და ევროკავშირის შესახებ
- საინფორმაციო ცენტრი“, საქართველოში ნატოს სამეცავშირეო ოფისის მხარდაჭერით განხორციელებული პროექტი „ნატო - არჩევანი მშვიდობიანი და სტაბილური განვითარებისთვის“. მიმდინარე ეტაპზე სემინარებში ხუთი პედაგოგი მონაწილეობდა თბილისიდან, ხუთი კი - დუშეთიდან და ფასანაურიდან. სემინარი თბილისში 21-22 ოქტომბერს ჩატარდა;

ბარდა „მომავლის თაობისა“...

- ორგანიზაცია „საქართველოს სტრატეგიული კვლევებისა და განვითარების ცენტრი“. ევროკავშირის მიერ დაფინანსებული პროექტი „ევროკავშირთან სოცირების ხელშეკრულების ზეგავლენა ქართველ მომხარებლებზე და მათი ცნობიერების ამაღლება“. პროექტის ფარგლებში ორდღიანი ტრენინგი გაიმართა თემაზე „მოქალაქეობა და ეკონომიკა“, რომელსაც ფორუმის 25 წევრი პედაგოგი დაესწრო თელავში 24-25 ოქტომბერს;

ციატრგაზარზაცია „საქართველოს დემოკრატიული ინიციატივი - „ტოლერანტობის, რელიგიური თავისუფლების და ადამიანის უფლებების გაუმჯობესება საქართველოში“. პროგრამა ხორციელდება ნიდერლანდების სამეფოს საგარეო საქმეთა სამინისტროს ადამიანის უფლებათა ფონდის დაფინანსებით. ტრენინგის მიზანია ადამიანის უფლებების, ტოლერანტობის, დისკრიმინაციის აკრძალვისა და თანასწორობის პრინციპების სწავლება. მონაწილეებს სერთიფიკატებთან ერთად „საქართველოს დემოკრატიული ინიციატივის“ მიერ მომზადებული ვიდეო გაკვეთილის ნიმუშებიც გადაეცათ თემებზე: „თანასწორობა და ტოლერანტობა“ და „დირსებიდან უფლებამდე“. შეხვედრებს 26, 27, 28 ოქტომბერს ფორუმის 75 წევრი პედაგოგი დაესწრო გურიიდან, ბათუმიდან, იმერეთიდან.

სამოქალაქო განათლება ფართო სპექტრის საგანია. იგი მრავალ მიმართულებას აერთიანებს: სამართალი, ეკონომიკა, კომუნიკაცია, გარემოს დაცვა და სხვა. საქართველოში ამ სფეროებში მომუშავე მრავალი ორგანიზაცია არსებობს, რომლებიც პერიოდულად წიგნებს/ხელმძღვანელოებს გამოსცემენ. ამ ღიტერატურით სარგებლობა მხოლოდ კონკრეტულ პროგრამაში ჩართულ პედაგოგებს შეუძლიათ, რაც განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია, როცა პედაგოგს ინტერნეტსივრცით სარგებლობის შესაძლებლობა არ აქვს.

2015 წლის ოქტომბერ-ნოემბერში სამოქალაქო განათლების პედაგოგთა ფორუმის ექსპერტი, საქმიანობათა შესახებ ინფორმაციის გაცვლის მიზნით, შვიდი ორგანიზაციის წარმომადგენლებს შეხვდა. შეხვედრებზე ფორუმისა და ამ ორგანიზაციების თანამშრომლობის შესაძლებლობები განისაზღვრა, ზოგიერთ მათგანთან კი თანამშრომლობამაც არ დააყოვნა, კერძოდ:

- ურთიერთთანამშრომლობის მემორანდუმი გაფორმდა ფორუმსა და საქართველოს სტრატეგიული კვლევებისა და განვითარების ცენტრს შორის;
- ცენტრის მიერ საქართველოს ხუთ რეგიონში (კახეთი, იმერეთი, შიდა ქართლი, მცხეთა-მთიანეთი, გურია) ფორუმის წევრი მასწავლებლებისთვის ჩატარდა ტრენინგი თემაზე: „ევროკავშირთან ასოცირების ხელშეკრულების ზეგავლენა ქართველ მომხარებლებზე და მათი ცნობიერების ამაღლება“;
- დემოკრატიის და განვითარების კავკასიურმა ინსტიტუტმა ფორუმს რვა დასახელების 32 წიგნი გადასცა;
- საარჩევნო სისტემათა საერთაშორისო ფონდმა ფორუმისთვის დამატებით დაბეჭდა „სამოქალაქო განათლების გზავლების“ 450 ეგზემპლარი;
- სამოქალაქო განვითარების ინსტიტუტმა ფორუმს 14 დასახელების 309 წიგნი გადასცა. მიღებული წიგნები სამოქალაქო განათლების პედაგოგთა ფორუმის 11 რეგიონულ ბიბლიოთეკაში გადანაწილდება, რომლებიც რეგიონული პარტნიორი ორგანიზაციების ოფისებში და სამოქალაქო განათლების პედაგოგთა ფორუმის ოფისში მდებარეობს.

ორგანიზაციის „პარტნიორობა ადამიანის უფლებებისათვის“ წარმომადგენელთან განისაზღვრა თემები, რომლებიც შესაძლოა მასწავლებლებს დააინტერესდეთ (მათ შორის: ბავშვთა უფლებების სამართალი - ადგილობრივი კანონმდებლობის ჭრილში);

შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირთა უფლებების დაცვა სკოლებში; ქალთა უფლებების დაცვა; ბულინგი სამართლებრივ ჭრილში). ფორუმი მომავალშიც დაამყარებს კონტაქტებს იმ ორგანიზაციებთან, რომლებიც სამოქალაქო საზოგადოების ფორმირებას ემსახურებიან.

ფორუმის სამომავლო გეგმები

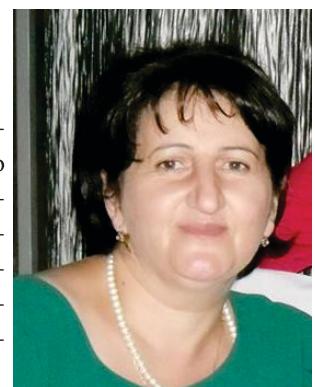
რაც შეეხება სამოქალაქო განათლების პედაგოგთა ფორუმის სამომავლო გეგმებს, განსაკუთრებით აღსანიშნავია: ტრენინგ-მოდულების შემუშავება; პარტნიორების მოძიება საერთაშორისო დონეზე; საგრანტო პროექტებზე მუშაობა; პროგრამის „მომავლის თაობა“ აკრედიტაციის პროცესი მასწავლებელთა საქმიანობის დაწყების, პროფესიული განვითარებისა და კარიერული წინსვლის სქემაში ჩართული პედაგოგებისთვის დამატებითი კრედიტ-ქულების მისანიჭებლად; აღნიშნული სქემის შესაბამისად ტრენინგ-მოდულების მომზადება აკრედიტაციისათვის; ფორუმის რესურსცენტრების ამოქმედება რეგიონულ პარტნიორ ორგანიზაციებთან თანამშრომლობით და თემატური-სადისკუსიო შეხვედრები ფორუმის წევრი პედაგოგების პროფესიული ზრდის ხელშეწყობის მიზნით. იმედია, ამ გეგმებს პედაგოგთა ფორუმი მომავალ 2016 წელს წარმატებით განახორციელებს.

რიგითი პედაგოგობიდან რეგიონულ კოორდინატორი ნინო ნადირაძე გვიამბობს:

სამოქალაქო განათლების პედაგოგად მუშაობა 2008 წელს დავიწყე ახალციხის #1 საჯარო სკოლაში. ეს ის პერიოდი იყო, როდესაც სამოქალაქო განათლება, როგორც საგანი, სკოლებში ახლად ინერგებოდა და როგორც ახალი საგნის მასწავლებელმა ვიცოდი, ბევრი სიმძლის გადალახვა მომიწვდი. უდავო იყო ის ფაქტიც, რომ არსებული მატერიალური რესურსები და ჩემი მრავალწლიანი პედაგოგიური გამოცდილება სამოქალაქო განათლების საგნის სწავლებისთვის საკმარისი არ იქნებოდა. ვხვდებოდი, რომ საჭირო იყო ახალი მიდგომებისა და სტრატეგიების ათვისება, ახალი უნარჩვევების გამომუშავება და არსებულის განვითარება. რაც საგაკვეთილო პროცესს უფრო საინტერესოს და მიმზიდველს გახდიდა მოსწავლეებისთვის. ახალი სკოლა ახალი ავტორიტეტის და მოსწავლეებში ნდობის მოპოვებას საჭიროებდა. ამიტომ პიროვნულ განვითარებაზე ზრუნვა ჩემი მომავალი სამუშაო დევიზი გახდა. ვცდილობდი, ინტერნეტით და სხვა პირადი კონტაქტებით მომექმნა ტრენინგები, სამუშაო შეხვედრები,

დავსწრებოდი მათ და მოსწავლეებთან ახალი უნარებით აღჭურვილი დავბრუნებულიყავი. 2011 წლის ნოემბერში ახალციხის საგანმანათლებლო რესურსცენტრში მიმიწვიეს ახალი პროექტის პრეზენტაციაზე.

ეს ახალი პროექტი - „სამოქალაქო განათლებისა და პედაგოგთა გადამზადების პროგრამა“, რომელსაც საქართველოში სამი წლის განმავლობაში PH International და USAID განახორციელებდა, სამოქალაქო განათლების პედაგოგებისთვის ნათელი სხივი აღმოჩნდა. მას შემდეგ ჩემს ცხოვრებაში დაუვიწყარი დღეები დაიწყო. ტრენინგს ტრენინგი მოსდევდა, კონკურსი - კონკურსს. პირველივე წელს მოვხვდი ტრენინგზე „დემოკრატიული მოქალაქეობის სწავლება“, რომელიც სამოქალაქო განათლების პედაგოგებისთვის იყო ორგანიზებული. ვცდილობდი, ყველა ტრენინგს დავს-

წრებოდი და მოსმენილი თეორიული მასალა საგაკვეთილო პროცესის მსვლელობისას პრაქტიკაში გადამეტანა. ასევე ვცდილობდი, ტრენინგზე მიღებული ცოდნა და გამოცდილება იმ პედაგოგებისთვისაც გამეზიარებინა, რომლებიც ზემოაღნიშნულ პროგრამაში ჩართული არ იყვნენ.

პროგრამის ფარგლებში ჩამოვაყალიბე სამოქალაქო კლუბი „ოცნებიდან რეალობამდე“. საკლუბო მუშაობამ პროფესიულადაც და პიროვნულადაც მეტი გამოცდილება შემძინა და მოსწავლეებთან უფრო ახლო და ეფექტური კომუნიკაციის დამყარებაში დამეხმარა. პროგრამა პროექტის ფარგლებში შექმნილი დამხმარე სახელმძღვანელოებითაც უზრუნველგზე ყოფდა, რომელთა საგაკვეთილო პროცესში გამოყენებამ არაჩვეულებრივი შედეგი გამოიღო ჩემთვისაც და მოსწავლეებისთვისაც. დავეუფლე ინტერაქტიული მეთოდით გაკვეთილების დაგეგმვის ხელოვნებას - საგაკვეთილო პროცესი შემდეგ არაფორმალურ გარემოში გრძელდებოდა.

2012 წელს დავესწარი სემინარს „სათემო აქტივობით სწავლა/სწავლება: რეალური პრობლემები და ამოცანები სამოქალაქო განათლებისათვის“, რომელიც პრობლემაზე ორიენტირებული აზროვნების განვითარებაში დამეხმარა. ვმონაწილეობდი პროექტის ფარგლებში გამოცხადებულ ყველა საგრანტო კონკურსში და გარკვეულ წარმატებებსაც ვაღწევდი.

საკუთარ თავზე გამუდმებული მუშაობის შედეგად (რის შესაძლებლობასაც პროგრამა ნამდვილად გვაძლევდა) წარმატებამ არ დააყოვნა და 2012 წელს სამოქალაქო განათლების პედაგოგთა ფორუმზე 2011 წლის მანძილზე გაწეული საქმიანობისათვის სამცხე-ჯავახეთის რეგიონის წლის საუკეთესო სამოქალაქო განათლების პედაგოგის პრიზითა და მადლობის სიგელით დამაჯილდოვეს. ამ პრიზმა დიდი ნდობა და ავტორიტეტი მომიხევჭა რეგიონში მოღვაწე კოლეგებში და უფრო დიდ პასუხისმგებლობას ნიშნავდა სხვების წინაშე, რომ კიდევ მეტი მემუშავა და ღირსეულად მეტარებინა ეს საპატიო წოდება. აქტიურად ვმონაწილეობდი ფორუმის ფარგლებში მოწყობილ მრგვალ მაგიდებსა და კონფერენციებში, ვესწრებოდი ღია გაკვეთილებსა და მასტერ-კლასებს.

პროგრამის ფარგლებში მიღებული ცოდნა და უნარები პრაქტიკაში გამოვიყენე და დავწერე პროექტი - „გავაცნოთ ევროკავშირი სკოლებს“, რომელიც ნატომ, ევროკავშირის საინფორმაციო ცენტრმა და მასწავლებელთა სახლმა გამოაცხადეს. პროექტში ჩართული იყვნენ პედაგოგები და მოსწავლეები ახალციხის ექვსი საჯარო სკოლიდან, ასევე აქტიური თანამშრომლობით გვერთვებოდნენ ახალციხის მუნიციპალიტეტი, არასამთვარობო ორგანიზაციები და ახალციხის სახელმწიფო

უნივერსიტეტის სტუდენტები. გამარჯვებული პროექტის ავტორები ნატოსა და ევროკავშირის საინფორმაციო ცენტრმა ლატვიაში შემეცნებითი ვიზიტით მიგვიწვია. ეს წარმატებაც ნამდვილად სამოქალაქო განათლების პროგრამის შედეგია.

2015 წლის ნოემბერში ჩემს პროფესიულ საქმიანობაში კიდევ ერთი განსაკუთრებით სასიხარულო წარმატება შედგა - სამოქალაქო განათლების ჟედაგოგთა ფორუმმა (რომლის რიგითი წევრიც გახლდით ამ ხნის მანძილზე) ფორუმის რეგიონული კოორდინატორის პოზიციაზე გამომიცხადა ნდობა, რაც კიდევ უფრო დიდი პროფესიული გამოწვევა გახლავთ. ფორუმის კოორდინატორისამ მეტი პასუხისმგებლობა დამაკისრა. ახლა, როცა ფორუმი უკვე დამოუკიდებელი ორგანიზაციაა, მის ფარგლებში ბევრად საინტერესო და მნიშვნელოვანი თემები განიხილავთ; უფრო მეტ პედაგოგს აუმაღლდა მოტივაცია, გასცნობოდნენ პროფესიული გაზიარების ჯგუფის წევრების მუშაობას, რაც მათი პროფესიული ზრდის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი წინაპირობაა. ჩემი, როგორც რეგიონული კოორდინატორის მონიტორინგის და აქტიურობის შედეგად ადგილობრივი პედაგოგების აქტიურობა და ჩართულობა ფორუმში კიდევ უფრო გაიზარდა.

საჭიროების შემთხვევაში ვცდილობ, ფორუმის თითოეულ წევრს საჭირო კონსულტაცია გავუწიო და ის შესაბამისი დახმარება აღმოვუჩინო, რომელიც თავად დავაგროვე პროგრამის ფარგლებში. ასევე მივცე მათ სიტყვიერი მოტივაცია და შევახსენო ჩვენი მისია, როგორც სამოქალაქო განათლების პედაგოგების, რომ სწორედ ჩვენს ხელშია სამოქალაქო საზოგადოების ჩამოყალიბების მტკიცნეული, მაგრამ აუცილებელი პროცესი.

დაბოლოს, ეს ყველაფერი აისახება სამცხე-ჯავახეთის სკოლებში სამოქალაქო განათლების სწავლების ხარისხზე, რომლის გაუმჯობესებას სწორედ პროგრამაში შეუწყო ხელი და ახლა პედაგოგთა ფორუმი აგრძელებს. ამის დასტურია სამოქალაქო განათლების ოლიმპიადაში მონაწილეობის მსურველ მოსწავლეთა დიდი რიცხვიც და, შესაბამისად - გამარჯვებულთა რაოდენობაც. პედაგოგებში კი გაიზარდა სასერტიფიკაციო გამოცდაზე გასვლის მოტივაცია, რადგან მათ თვითშეფასება აუმაღლდათ. ამგვარად, ყველა ეს შედეგი და წარმატება მხოლოდ ჩემი წარმატება არ არის და მე ეს ყველას სახელით ძალიან მახარებს.

ნინო ნადირაძე
სამცხე-ჯავახეთის რეგიონის სამოქალაქო განათლების პედაგოგთა რეგიონული კოორდინატორი

ჩვენი ნარმატების მოტივატორები

რუბრიკაში „გვწერენ პედაგოგები“ სსიპ-წყალტუბოს მუნიციპალიტეტის სოფელ ბანოჯის საჯარო სკოლის სამოქალაქო განათლების პედაგოგის შორენა მელაძის წერილს გაგაცნობთ, რომელიც საკუთარ პედაგოგიურ გამოცდილებაზე მოგვითხოვთ:

მე გახლავართ შორენა მელაძე, სსიპ-წყალტუბოს მუნიციპალიტეტის სოფელ ბანოჯის საჯარო სკოლის სამოქალაქო განათლების სერტიფიცირებული პედაგოგი. ჩვენი სკოლა 2014 წლის დეკემბრიდან არის ჩართული ორგანიზაცია PH International-ის მიერ აშშ საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს (USAID) დაფინანსებით, საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს მხარდაჭერით განხორციელებულ სამოქალაქო განათლების პროგრამაში „მომავლის თაობა“.

პროექტის ფარგლებში სკოლაში ჩამოვაყალიბეთ კლუბი „ნორჩი დემოკრატები“, რომლის მეურვე პედაგოგი თავად გახლავართ. ასევე ვარ სამოქალაქო განათლების პედაგოგთა ფორუმის წევრი. პროგრამაში ჩართულობამ კარიერული ზრდისა და პროფესიული წინსვლის საშუალება მომცა: ვმონაწილეობ თითოეულ შემოთავაზებულ აქტივობაში; წარჩინებით გავიარე სამოქალაქო განათლების პედაგოგებისათვის განკუთვნილი დემოკრატიული მოქალაქეობის ტრენინგ-პროგრამის ხუთი მოდული. მიღებული ცოდნით კიდევ უფრო პოპულარული და საინტერესო გახდა სამოქალაქო განათლების სწავლება სკოლაში.

სამოქალაქო კლუბმა „ნორჩი დემოკრატები“ დაახლოებით ოცდაათამდე შიდა სასკოლო და გარე აქტივობა განახორციელა, მათ შორის: გარემოს დასუფთავების აქციები, STOP C, „ჩვენ არ ვთვლით ქრომოსომებს“, აუტიზმის სპექტრის მქონე ბავშვებისადმი სოლიდარობის აქცია, ოზონის საერთაშორისო დღე, „ჩვენ ტოლერანტები ვართ“, „ფაშიზმი მე-20 საუკუნის სირცხვილი!“, ბავშვთა საერთაშორისო დღესთან დაკავშირებული ასფალტზე ხატვის კონკურსი, პერფორმანსების დღე - გათანამედროვებული ზღაპრის გმირები დემოკრატიულ ღირებულებებს აღიარებენ, მშვიდობის საერთაშორისო დღე - სლოგანების კონკურსი, სოლიდარობის აქცია ფრანგ ხალხს, შმდ პირთა კვირეულთან დაკავშირებით ქუთაისის დღის ცენტრ „ჯადოსნურ სამყაროში“ ვიზიტი დაა.შ.

პროექტის „ცხოვრების ჯანსაღი წესი ჩვენი არჩევანია“ ფარგლებში ხუთი სასკოლო და ერთი სათემო ღონისძიება ჩავატარეთ. განსაკუთრებით დიდი რეზონანსი მოჰყვა სპორტულ მარათონს, რომელშიც სკოლისა და თემის ახალგაზრდობა იყო ჩართული. გასული საშავლო წლის ზაფხულში, კლუბის ლიდერთან ერთად, შრომისა და გაწეული საქმიანობისათვის პროგრამამ „მომავლის თაობა“ ხუთი დღით საზაფხულო ბანაკის დასა-

სვენებელი საგზურებით დაგვაჯილდოვა ბაკურიანში; ასევე სკოლას საჩუქრად გადაეცა „ბიბლუსის“ 50 ლარიანი სასაჩუქრევაუჩერი, თეთრი მაგნიტური დაფა.

პროფესიული განვითარების მიზნით სისტემატიურად ვმონაწილეობ პედაგოგთა მრგვალი მაგიდებისა და პროფესიული გადამზადების ჯგუფების შეხვედრებში, რომლებიც სხვადასხვა რეგიონებისა და სკოლების პედაგოგების დაახლოებისა და გამოცდილების გაზიარების საუკეთესო საშუალება. მიღებულმა ცოდნამ საშუალება მომცა, ვიყო ჩემივე სკოლის პედაგოგიური ზედმხედველობის ქვეშ მყოფი პედაგოგების ფასილიტატორი. ფორუმის ფარგლებში მიმდინარე წლის 17 დეკემბერს ჩავატარე სამოდელო ღია გაკვეთილი, რომელსაც იმერეთის რეგიონის სამოქალაქო განათლების 21 პედაგოგი ესწრებოდა. სისტემატიურად ვთანამშრომლობ ფორუმის სხვა რეგიონულ კოორდინატორებთან, რომლებთანაც ყოველთვის კეთილგანწყობილი და კოლეგიალური ურთიერთობები მაქვს.

სამოქალაქო განათლების პოპულარიზაციის მიზნით ამჟამად მცირე გრანტების კონკურსშიც ვმონაწილეობ, რომლის სახელწოდებაა: „და რადგანაც კაცი გქვია, შვილი სოფლისა“. პროექტის აქტუალური თემატიკა და მასში გაწერილი აქტივობები, ჩვენი თემის მოქალაქეობრივი ცნობიერების ამაღლებისათვის მართლაც მნიშვნელოვანია.

მონაწილეობა მივიღე ასევე სამოქალაქო განათლების პედაგოგთა ფორუმის წლიურ კონფერენცია-გამოფენაში, რომელიც სერიოზული რესურსი და შეჯამებაა ჩვენი პროფესიული განვითარებისა და შეფასებისთვის.

პროგრამა „მომავლის თაობა“ და პედაგოგთა ფორუმი წარმატებული მუშაობის მნიშვნელოვანი მოტივატორებია, ამიტომ მინდა მადლობა გადავუხადომათ ასეთი შესაძლებლობისთვის ჩემს პედაგოგიურ რეალობაში და გულითადად მივულოცო მათ წარმომადგენლებს დამდევიშობა-ახალი წელი.

შემდეგი აქტივობა, რომელზეც ჩვენი ცენტრი მასწავლებლებით მხარდაჭერის მიზნით ამ მიმართულებით მუშაობს, გახლავთ სასწავლო რესურსების შექმნის საკითხი. 2010 წელს სერიით „მასწავლებლის ბიბლიოთეკა“ ცენტრმა მოამზადა და გამოსცა „სამოქალაქო განათლების ლექსიკონ-ცნობარი“, I და II ნაწილი. 2011 წელს ლექსიკონი ახალი რედაქციით გამოვიდა. გამოცემაში წარმოდგენილია განმარტებები და ცნობები პოლიტიკური მეცნიერებების, სოციოლოგიის, საერთაშორისო ურთიერთობების, სამართლის, ეკონომიკის მნიშვნელოვან საკითხებზე. თავმოყრილია ორიათა-სამდე ტერმინის განმარტება. ეს გამოცემა განსაკუთრებით მოხერხებულია იმ პედაგოგებისთვის, ვისაც ელექტრონულ რესურსებზე ნაკლებად მიუწვდება ხელი.

2010 წლიდან ცენტრი ყოველწლიურად გამოსცემს კრებულს „როგორ მოვემზადოთ სასერტიფიკაციო გამოცდისათვის - სამოქალაქო განათლება“ კრებულის მიზანია, სამოქალაქო განათლების მასწავლებლებს გააცნოს სასერტიფიკაციო გამოცდის მოთხოვნები, საგამოცდო პროგრამა, ტესტურ დავალებათა აღწერილობა და ნიმუშები. კრებულში, ასევე, შეტანილია საგამოცდო ტესტისა და შეფასების სქემის ნიმუში. კრებული განთავსებულია ცენტრის ვებგვერდზე naec.ge და ხელმისაწვდომია ნებისმიერი დაინტერესებული პირისათვის.

ცენტრის სიახლეა ერთიანი ეროვნული გამოცდა აბიტურიენტებისათვის. მოგეხსენებათ, სამოქალაქო განათლების საკითხები ინტეგრირებული იყო ისტორიის ერთიანი ეროვნული გამოცდის პროგრამაში.

2014 წლიდან კი ცენტრმა სამოქალაქო განათლების ერთიანი ეროვნული გამოცდისათვის დაიწყო მზადება: შემუშავდა საგამოცდო პროგრამა, შეფასების ძირითადი კრიტერიუმები, ტესტის სტრუქტურა, განისაზღვრა საგამოცდო დავალებათა ტიპები, შეირჩა და გადამ-

ზადდა გამსწორებლები, მომზადდა საგამოცდო ტესტი და შეფასების სქემა; ტესტი ითარგმნა რუსულ ენაზე, ასევე ადაპტირდა მხედველობა შეზღუდული აპლიკანტებისთვის.

პირველსავე წელს არჩევით საგნად სამოქალაქო განათლების ჩაბარების შესაძლებლობა აბიტურიენტებს 35-მა უმაღლეს სასწავლებლმა მისცა. სხვადასხვა უნივერსიტეტის 115 პროგრამაზე ჯამურად 1200-მდე ადგილი განისაზღვრა, სადაც კონკურსში მონაწილეობა აბიტურიენტებს სამოქალაქო განათლების გამოცდის შედეგებით შეეძლოთ. ეს პროგრამებია: პოლიტიკის მეცნიერებები, სოციოლოგია, ფილოსოფია, სამართალმცოდნება, საჯარო მმართველობა, ბიზნესის ადმინისტრირება, საზოგადოებასთან ურთიერთობები, საერთაშორისო ურთიერთობები, დაწყებითი სკოლის პედაგოგიკა და სხვ.

2015 წლის ზაფხულში სამოქალაქო განათლების ერთიანი ეროვნული გამოცდა ცენტრმა პირველად ჩაატარა. გამოცდა 497-მა აბიტურიენტმა ჩააბარა, რომელთა 84%-მა წარმატებით გადალახა მინიმალური კომპეტენციის 25%-იანი ზღვარი.

აბიტურიენტების მხარდაჭერის მიზნით ცენტრი გამოსცემს კრებულს „როგორ მოვემზადოთ ერთიანი ეროვნული გამოცდისათვის - სამოქალაქო განათლება“ კრებული განთავსებულია შეფასებისა და გამოცდების ეროვნული ცენტრის ვებგვერდზე და აბიტურიენტს შეუძლია, დეტალური ინფორმაცია მიიღოს საგამოცდო მოთხოვნების შესახებ.

ვიმედოვნებთ, რომ არჩევით საგანთა ნუსხაში სამოქალაქო განათლების დამატება გაზრდის სასკოლო თემის ინტერესს ამ შედარებით ახალი საგნის მიმართ და ეს, თავის მხრივ, სამოქალაქო განათლების სწავლა-სწავლების ხარისხის გაუმჯობესებას შეუწყობს ხელს.

კროფესიული ჰილო სამოქალაქო განათლების პედაგოგისთვის

ერთ-ერთი ყველაზე მნიშვნელოვანი და ღირებული მონაპოვარი, რომელიც სამოქალაქო განათლების პედაგოგებისთვის განსაკუთრებულ სტიმულად იქცა და „სამოქალაქო განათლებისა და პედაგოგთა გადამზადების პროგრამის“ ფარგლებში კეთილ ტრადიციად დამკვიდრდა, „**სამოქალაქო განათლების წლის საუკეთესო პედაგოგის**“ ჯილდოა. ეს ტრადიცია პროგრამის „მომავლის თაობა“ ფარგლებშიც გრძელდება. კონკურსის მონაწილეთა შორის საუკეთესოს სპეციალურად შერჩეული, სამოქალაქო განათლების სფეროში მოღვაწე ექსპერტებისა და პრაქტიკოსებისაგან შემდგარი ჟიური ავლენს. პრიზი კონკურსის გამარჯვებულებს ყოველწლიურად საზეიმოდ გადაეცემათ ეროვნულ კონფერენციაზე. საუკეთესო პედაგოგის გარდა კონკურსი სხვა ნომინაციებსაც ითვალისწინებს: „**რეგიონის წარმატებული პედაგოგი**“, „**სასკოლო სამოქალაქო კლუბის საუკეთესო მეურვე**“ და სპეციალური პრიზები განსაკუთრებული დამსახურებისთვის. ეს საპატიო პროფესიული ტიტულები პროგრამის მონაწილე არაერთმა პედაგოგმა მოიპოვა უკვე და მათ პროფესიულ ცხოვრებაში გამორჩეულ აღიარებად იქცა.

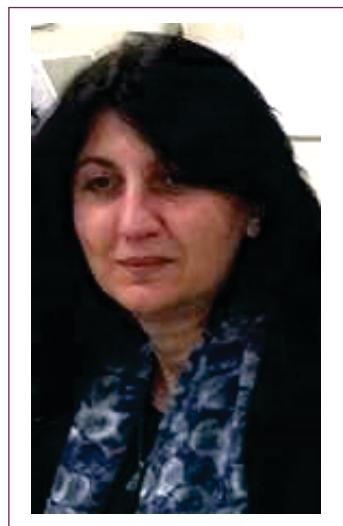
წარმატებას გისურვებთ, ძვირფასო პედაგოგებო!

ნომრის სტუმარი

“ნომრის სტუმარია” შეფასებისა და გამოცდების ეროვნული ცენტრის სამოქალაქო განათლების ჯგუფის ხელმძღვანელი ქალბატონი ირმა ხომერიპი, რომელიც ცენტრის მიერ სამოქალაქო განათლების მიმართულებით განხორციელებული საქმიანობის შესახებ გვესაუბრება:

ქალბატონო ირმა, სამოქალაქო განათლება, როგორც დისციპლინა ბოლო წლების განმავლობაში სამთავრობო და არასამთავრობო სტრუქტურების სერიოზული ზრუნვისა და ყურადღების საგანია. შესაბამისად, მნიშვნელოვნად გაიზარდა საგნის პრესტიუი როგორც სასკოლო განათლების რეალობაში, ისე საზოგადოებაში. ამ პროცესებში აქტიურად მონაწილეობს შეფასებისა და გამოცდების ეროვნული ცენტრი, რომელიც აღნიშნული მიმართულებით არაერთ აქტივობას ახორციელებს. გვიამზეთ, თუ შეიძლება, მათ შესახებ...

მოგეხსენებათ, 2010 წლიდან საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს გადაწყვეტილებით, შეფასებისა და გამოცდების ეროვნული ცენტრი მასწავლებელთა სასერტიფიკაციო გამოცდას ატარებს. 2011 წლიდან პედაგოგთა სერტიფიცირების პროცესში ჩართვის შესაძლებლობა სამოქალაქო განათლების მასწავლებლებსაც მიეცათ. 2014 წლის ჩათვლით, ცენტრი სასერტიფიკაციო გამოცდას ყოველწლიურად ატარებდა, 2015 წლის ზაფხულიდან კი სამოქალაქო განათლების პრაქტიკოს მასწავლებელთა გამოცდა წელიწადში ორჯერ ტარდება. სამოქალაქო განათლების სასერტიფიკაციო გამოცდისათვის მზადება ცენტრმა 2009 წლიდან დაიწყო: შემუშავდა საგამოცდო პროგრამა, შეფასების ძირითადი კრიტერიუმები, ტესტის სტრუქტურა, განისაზღვრა საგამოცდო დავალებათა ტიპები, ჩატარდა საცდელი ტესტირებები, შეირჩა და გადამზადდა გამსწორებლები, მომზადდა საგამოცდო ტესტი და შეფასების სქემა. 2011 წლიდან დღემდე საგნის საგამოცდო პროგრამის მოთხოვნები წარმატებით დაძლია 339-მა პედაგოგმა.

ცხრილში შეგიძლიათ იხილოთ მონაცემები წლების მიხედვით

წელი	რეგისტრი-რეგულაციული რაოდენობა	გამოვიდა გამოცდაზე	მონაწილეთა % რეგისტრირებულებიდან	გადალახა მინიმალური ზღვარი	გადალახა % მონაწილეებიდან	სერტიფიკატი მიიღო	სერტიფიცირებულთა %
2011	199	157	78,98%	67	42,67%	46	29,29%
2012	368	301	81,79%	15	4,98%	29	9,63%
2013	422	328	77,73%	59	17,99%	58	17,68%
2014	403	299	74,19%	95	31,77%	93	31,10%
სულ		1085		236	21,75%	226	20,82%
2015	647	453	70,02%	103	22,74%		
ჯამი		1538		339	22%		

სამოქალაქო განათლების ნლის საუკეთესო პოდაგოგის პილოტ

საქართველოს სამოქალაქო განათლების პედაგოგთა ფორუმი აჯილდოვებს სამოქალაქო განათლების წლის საუკეთესო პედაგოგებს. ჯილდო ფორუმის წლიურ ეროვნულ კონფერენციაზე, 2016 წლის 28 მაისს გაიცემა. ღონისძიება იმართება პროგრამა „**მომავლის თაობის**“ ფარგლებში, რომელსაც ახორციელებს ორგანიზაცია PH International აშშ-ს საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს (USAID) დაფინანსებით.

ჯილდოს სახით გამარჯვებულ პედაგოგს ფორუმი გადასცემს მადლობის სიგელსა და ფორუმის ლოგოს გამოსახულებით სპეციალურად დამზადებულ სახელობით პრიზს წარწერით „სამოქალაქო განათლების წლის საუკეთესო პედაგოგი - 2015“.

2015 წლის საუკეთესო პედაგოგები გამოვლინდებიან საქართველოს 11 რეგიონში: კახეთი, თბილისი, ქვემო ქართლი, შიდა ქართლი, სამცხე-ჯავახეთი, იმერეთი, სამეგრელო ზემო სვანეთი, გურია, აჭარა, რაჭა-ლეჩხუმი და მცხეთა-მთიანეთი.

გამარჯვებულებს დამოუკიდებელი ჟიური გამოავლენს.

სამოქალაქო განათლების პედაგოგთა ფორუმი სამოქალაქო განათლების მასწავლებელთა პროფესიული ქსელია, ის ასევე ღიაა სამოქალაქო განათლების საკითხებით დაინტერესებული სხვა პედაგოგებისათვის და სკოლის ადმინისტრაციის წარმომადგენლებისათვის. ფორუმის მთავარი მიზანი სამოქალაქო განათლების პედაგოგთა პროფესიულ განვითარებაზე ზრუნვა და ზოგადსაგანმანათლებლო სკოლებში სამოქალაქო განათლების სწავლების ხარისხის ამაღლების ხელშეწყობაა.

დაპილორების პროცედურა

დაინტერესებულმა პედაგოგებმა უნდა შემოიტანონ შევსებული განაცხადის ფორმა. განაცხადის წარდგენა შესაძლებელია 2016 წლის 27 თებერვლის ჩათვლით. განაცხადის ფორმა მოწოდებული უნდა იყოს ელექტრონული სახით შემდეგი ელ-ფოსტის მისამართზე: civics@ctc.org.ge.

შესაძლებელია განაცხადის ფორმის ასევე პარტნიორ არასამთავრობო ორგანიზაციებისათვისაც მიწოდებაც (იხ.: თანდართული ჩამონათვალი).

სააპლიკაციო ფორმა შევსებული უნდა იყოს ზედმიწევნით. აქვე მითითებული უნდა იყოს სულ მცირე ორი რეკომენდატორი პირი.

შევასების პრიტერიუმები

დაჯილდოებისას ფასდება მხოლოდ 2015 კალენდარული წლის მანძილზე გაწეული საქმიანობა, კერძოდ:

- პროფესიული კვალიფიკაციის ამაღლების კუთხით გაწეული საქმიანობა;
- პედაგოგის მიერ სამოქალაქო განათლებისა და პედაგოგთა გადამზადების ან მომავლის თაობის პროგრამის ფარგლებში შექმნილი დამხმარე სახელმძღვანელოების გამოყენება საგაკვეთილო პროცესში, სკოლაში სამოქალაქო განათლების სწავლების ხარისხის ამაღლების მიზნით;
- მოსწავლეების მიერ სამოქალაქო განათლების გაკვეთილზე მიღებული ცოდნის პრაქტიკაში გამოყენების ხელშეწყობა (პროექტული სწავლება).

მოგიწოდებთ აქტიურობისაკენ და გისურვებთ წარმატებებს!

საკონტაქტო ინფორმაცია

კონსულტაციისა და ტრენინგის ცენტრი
ბექა ურუშაძე | ქეთი ქობულაშვილი

ტელ.: (577) 980884 | (577) 980883
ელ-ფოსტა: civics@ctc.org.ge
მისამართი: ქ. თბილისი, 0186, ოთარ ჩხეიძის 5
(ყოფილი: ალ. ყაზბეგის გამზ. 34, ნაკვეთი 3)

მოგვწერეთ თქვენი მოსაზრებები, შეხედულებები, გაგვიზიარეთ საკუთარი გამოცდილება და
საქმიანობაში მიღწეული წარმატებები მისამართზე:

თბილისი, კოსტავას ქ, 27
ტელეფონი: 292 30 05; 577 33 75 86
ელ-ფოსტა: info@cf.org.ge
www.cf.org.ge

რედაქტორი: რიტა ბაინდურაშვილი

საინფორმაციო ბიულეტენი მომზადდა ამერიკელი ხალხის მხარდაჭერისა და ამერიკის
შეერთებული შტატების საერთაშორისო განვითარების სააგენტოს ძალისხმევის საფუძველზე.
ერთპიროვნული პასუხისმგებლობა მოცემულ ბიულეტენში ასახული ინფორმაციისა და მასში
გამოთქმული მოსაზრებების თაობაზე ეკისრება სამოქალაქო განათლების პედაგოგთა ფორუმს
და ის არ წარმოადგენს ამერიკის შეერთებული შტატების საერთაშორისო განვითარების სა-
აგენტოსა ან ამერიკის შეერთებული შტატების მთავრობის შეხედულებებს.